

กาลามสูตร ช่วยด้วย !

ธรรมะเล่มน้อย

เป็นหนังสือธรรมะขนาดพกพารายเดือน ๑๒ เล่ม ๑๒ เดือน เพื่อเจริญสติและแสวงหาปัญญาเบื้องต้น สำหรับผู้ไม่มีเวลาศึกษาเนื้อหาโดยละเอียด สามารถมีส่วนร่วมได้โดย

๑. ผู้ที่อ่านแล้วคิดว่าดีมีประโยชน์ โปรดส่งมอบให้แก่ผู้อื่นต่อ เปรียบดังท่านให้ทาน

๒. สนับสนุนการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มน้อยตามกำลัง

๓. เลือกจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มน้อย เพื่อเผยแผ่ในวาระต่าง ๆ เช่น งานวันขึ้นปีใหม่ งานวันเกิด งานสมรส งานเฉลิมฉลอง งานบุญ งานศพ ฯลฯ โดยสามารถเลือกเอาเฉพาะ ส่วนที่เป็นธรรมบรรยายและพิมพ์บางส่วนเพิ่มเติมได้

ธรรมะดี ๆ มีติดตัวไว้ เพื่อเจริญสติและปัญญา

ร่วมเป็นเจ้าของภาพพิมพ์ธรรมะเล่มน้อยได้ที่

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

โทร. ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๐๐

สัจจสารจากสวนโมกข์ กาลามสูตร ช่วยด้วย !

ชาวโลกทั้งโลก รวมทั้งชาวไทยเรา
ด้วย กำลังตกอยู่ในฐานะอย่างเดียวกันกับ
ชนชาวกาลาม แห่งเกสปุตตนิคม ในสมัย
พุทธกาล. หมู่บ้านชาวกาลาม เป็นทาง
ผ่านของศาสดาทั้งหลาย แต่ละศาสดาต่างก็
สอนลัทธิของตนๆ จนชนชาวกาลามไม่รู้ว่

จะรับเอาลัทธิใดดี ครั้นพระพุทธเจ้าเสด็จ
ผ่านมา เขาก็กราบทูลถามปัญหาข้อนี้ คือ
ข้อที่ไม่รู้ว่าจะเชื่อศาสนาองค์ไหนดี
พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสข้อความที่เรียกว่า
กาลามสูตร ซึ่งจะได้พิจารณากันสืบไป. ชาว
โลกสมัยปัจจุบัน ได้ศึกษาวิชาการพัฒนา
หลายรูปแบบ, ในประเทศไทยเราก็มีคำสั่ง
สอนหลายรูปแบบ มีสำนักวิปัสสนาหลาย
สืบคณะ มีอาจารย์หลายสำนัก จนประชาชน
ไม่รู้ว่า จะรับคำสั่งสอนหรือปฏิบัติตามสำนักใด
ดี นี้เรียกว่า เรากำลังตกอยู่ในฐานะเช่น
เดียวกับชาวกาลาม ดังที่กล่าวแล้ว.

พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสสอนให้ไม่รับ
 เอามาเชื่อทันที โดยอาการ ๑๐ อย่าง เพื่อ
 ไม่ให้ตกไปเป็นทาสทางปัญญาของผู้ใด
 แม้แต่ของพระองค์เอง จะได้รู้จักเลือกเอา
 คำสอนที่สามารถดับทุกข์ได้จริง ดังที่ปรากฏ
 อยู่ในหลักข้อที่สิบแห่งสูตรที่เรียกว่ากาลาม-
 สูตรนี้. ๑๐ อย่างนั้นมีดังต่อไปนี้ :-

๑. มา อนุสฺสเวน : อย่ารับเอามา
 เชื่อโดยการฟังบอกต่อๆ กันมา. มันเป็น
 อาการของคนไร้สมอง หรือสมองจืดเลื่อย, อย่าง
 ที่คนกรุงเทพฯ สมัยหนึ่งตื่นเรื่องปีมะ ว่าจะ
 มีวิกฤตกาลใหญ่หลวง.

๒. มาปรมฺปราย : ย่ารับเอามา
 เชื่อโดยที่มีการทำตามๆ สืบๆ กันมา. เห็น
 เขาทำอะไรอย่างไร ก็ทำตามๆ กันไป ดัง
 นิทานเรื่องกระต่ายตื่นตูม ที่สัตว์ทั้งหลาย
 เห็นกระต่ายวิ่งมาอย่างสุดกำลัง ก็ชวนกัน
 วิ่งตาม จนหกล้มคอหักตกเหวตายกันเป็น
 อันมาก. วิปัสสนาที่สักว่าทำตามๆ กันมา
 ก็มีผลอย่างนี้.

๓. มา อิติกิราย : ย่ารับเอามา
 เชื่อตามเสียงที่กำลั่งเล่าลืออยู่อย่างกระฉอน
 บ้าน หรือกระฉอนโลก ซึ่งเรียกว่า “ตื่นข่าว”
 มันเป็นเรื่องของคนโง่ ไม่ยอมใช้สติปัญญา

ของตน.

๔. มา ปิฎกสมุปทาเนน : อย่ารับเอามาเชื่อด้วยเหตุเพียงว่ามีที่อ้างในปิฎก. คำว่า ปิฎก หมายถึงสิ่งที่ได้เขียนหรือจารึกลงไปแล้วในวัตถุสำหรับการเขียน. ที่ยังจำ ๆ กันไว้ด้วยความทรงจำยังไม่เรียกว่า ปิฎก. ปิฎกเป็นสังขารชนิดหนึ่งที่อยู่ในกำมือของมนุษย์ทำขึ้นได้ ปรับปรุงได้ เปลี่ยนแปลงได้โดยมือของมนุษย์ จึงไม่อาจถือเอาได้ตามตัวอักษรเสมอไป ต้องใช้วิจารณ์ญาณให้เห็นว่าคำที่กล่าวนั้นจะใช้ในการดับทุกข์ได้อย่างไร. นิกายพุทธศาสนาแต่ละนิกาย ก็มีปิฎกที่ไม่

ตรงกัน.

๕. มา ตกูกเหตุ : อย่าเชื่อโดยเหตุที่ว่ามันถูกต้องตามเหตุผลทางตักกะ ซึ่ง เป็นศาสตร์ชนิดหนึ่ง ที่ใช้เป็นเครื่องคำนวณหาความจริง. ตักกะคือสิ่งที่เราเรียกกันว่า Logics ซึ่งมันก็ยังผิดได้ ถ้าข้อมูลมันผิด หรือวิธีการคำนวณมันพลาด.

๖. มา นยเหตุ : อย่าเชื่อโดยเหตุที่ว่ามันถูกต้องตามเหตุผลทางนยะ ซึ่งเราเรียกกันในเวลานี้ว่าฟิโลโซฟี ซึ่งได้ให้คำแปลว่าปรัชญา. ชาวอินเดียไม่ยอมรับ เพราะมันเป็นเพียงทัศนะหนึ่งๆ มิใช่ปัญญาอัน

สูงสุดหรือเด็ดขาด ที่ควรเรียกว่าปรัชญา. นยะ หรือนยานะ เป็นศาสตร์ชนิดหนึ่ง ซึ่งใช้ในการคำนวณ โดยมีสมมติฐานหรือ Hypothesis, มันก็ยังผิดได้ เพราะการคำนวณ หรือการให้สมมติฐานที่ไม่เหมาะสม.

๗. มา อากาการปริวิตกฺเกน : อย่าเชื่อหรือรับเอามาเชื่อด้วยการตรึกตามอาการที่เราเรียกกันสมัยนี้ว่า คอมมอนเซนส์ ซึ่งเป็นเพียงความคิดชั่วแวบตามความเคยชิน แต่เราก็ชอบใช้กันมากจนเป็นนิสัยไปก็มี. นักปราชญ์ผู้ฉลาดดีชอบใช้วิธีนี้กันมาก และถือว่าเก่ง.

๘. มา ทิฏฐุณิซุณานกฺขนฺติยา : อย่า
 เชื่อด้วยเหตุเพียงสักว่าข้อความนั้นมันทนได้
 หรือเข้ากันได้ กับความเห็นของตนซึ่งมีอยู่
 เดิม ซึ่งมันก็ผิดได้อยู่นั่นเอง หรือวิธีพิสูจน์
 และทดสอบมันไม่ถูกต้อง มันก็ไม่เข้าถึง
 ความจริงได้. ข้อนี้มีวิธีการคล้ายกับวิถีทาง
 วิทยาศาสตร์ แต่มันก็เป็นวิทยาศาสตร์ไป
 ไม่ได้ เพราะไม่มีการพิสูจน์และทดลองที่
 เพียงพอ.

๙. มา ภพฺพรูปตายน : อย่าเชื่อ
 ด้วยเหตุเพียงสักว่าผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อ.
 ลักษณะภายนอกกับความรู้อันจริงในภายใน ไม่

เป็นสิ่งเดียวกันได้ คือผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อ
แต่พูดผิด ๆ ก็มีอยู่ถมไป. แม้สิ่งที่เรียกกัน
ว่าคอมพิวเตอร์สมัยนี้ ก็ระวังให้ดี ๆ เพราะ
คนเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือใช้มัน อาจจะทำให้ผิด ๆ
หรือใช้มันผิด ๆ ก็ได้, อย่าบูชาคอมพิวเตอร์
กันนัก มันจะผิดหลักกาลามสูตรข้อนี้.

๑๐. มา สมณ โน ครู-ติ : อย่า
เชื่อด้วยเหตุเพียงสักว่า สมณะ(ผู้พูด)นี้เป็น
ครูของเรา. พระพุทธประสงค์อันสำคัญ
เกี่ยวกับข้อนี้ ก็คือไม่ต้องการให้ใคร เป็น
ทาสทางปัญญาของใคร แม้แก่ของพระองค์
เอง. ทรงยับยั้ง ๆ ในข้อนี้ และมีสาวก

เช่นพระสารีบุตรก็กล่าวยืนยันในการปฏิบัติ เช่นนี้ คือไม่เชื่อทันทีที่ได้ฟังพระพุทธานุญาต แต่เชื่อเมื่อได้ใคร่ครวญด้วยเหตุผลอันเพียงพอและได้ลองปฏิบัติดูแล้ว. จงดูเถิด มีศาสดาไหนในโลกที่ให้เสรีภาพแก่สาวกหรือผู้ฟังอย่างสูงสุดเช่นนี้ ดังนั้นพุทธศาสนาจึงไม่มี Dogmatic System คือการบังคับให้เชื่อโดยไม่ให้สิทธิในการใช้เหตุผลของตนเอง. นี่แหละคือความพิเศษสูงสุดของพระพุทธศาสนา ซึ่งทำให้ไม่ต้องตกเป็นทาสทางสติปัญญาของผู้ใด ดังกล่าวแล้ว. คนไทยเราอย่าสมัครเป็นทาสทางสติปัญญาของชาว

ตะวันตก เหมือนที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ให้มากนักเลย หรือจะไม่เป็นเสียเลย ก็จะเป็นการดีที่สุด.

กาลามสูตรทั้ง ๑๐ ข้อนี้ เป็นหลักประกัน ความไม่เป็นตัวของตัวเอง หรือการไม่ใช้สติปัญญาของตัวเองในการต้อนรับสิ่งที่ได้ยินได้ฟัง ที่เรียกกันในภาษาธรรมว่า ปรัตโหมสะ. เมื่อได้ยินได้ฟังอะไร ก็ต้องกระทำโยนิโสมนสิการในสิ่งนั้นอย่างเต็มที่ มีเหตุผลที่จะเป็นประโยชน์แล้ว มีผลดับทุกข์ได้จริง จึงค่อยเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์.

หลักกาลามสูตรนี้ ใช้สำหรับทุกคน ทุก

แห่ง ทุกยุคทุกสมัย ในโลกทุกโลก แม้แต่
เทวโลก. สมัยนี้โลกแคบนิดเดียวเพราะ
การติดต่อคมนาคมอย่างวิเศษ การสื่อสาร
ทำได้ง่ายและรวดเร็ว คนในโลกสามารถได้
รับความรู้ใหม่ๆ จากทุกทิศทุกทาง ไม่รู้จะ
เชื่ออย่างไรดี ตกอยู่ในฐานะอย่างเดียวกัน
กับชนชาวกาลามสมัยนั้น. กาลามสูตรนี้
แหละจะเป็นที่พึง ขอได้สนใจศึกษาไว้ให้
เป็นอย่างดีที่สุด และถือว่าเป็นโชคดีที่สุด ที่
พระพุทธองค์ได้ตรัสกาลามสูตรไว้ในฐานะ
เป็นของขวัญของทุกคนในโลก. คนที่โง่
เกินไปเท่านั้น ที่ไม่อาจได้รับประโยชน์จาก

พระพุทธโฆวาสุตระนี้.

กาลามสูตรนี้ ให้ใช้ได้สำหรับคนทุกวัย
 แม้แต่วัยเด็ก เพื่อว่าจะได้เป็นเด็กของโพธิ
 ไม่เป็นเด็กของอวิชา บิดามารดาควรอบรม
 ลูกให้รู้จักทำความเข้าใจในคำพูดหรือคำสั่งที่
 ได้รับ ให้มองเห็นว่ามันมีเหตุผลอย่างไร และ
 จะได้รับผลอย่างไรตามนั้นหรือไม่. เมื่อ
 สอนหรือสั่งอย่างไร เด็ก ๆ มีความเข้าใจ หรือ
 มองเห็นประโยชน์จากการปฏิบัติตามนั้น. เช่น
 บอกว่า อย่าเสพเฮโรอีน เด็ก ๆ ไม่เพียงแต่
 เชื่อฟังเพราะความกลัว แต่มองเห็นว่าเสพ
 เฮโรอีนเข้าไปแล้ว มันมีผลอย่างไร แล้วก็กลัว

แล้วสมัครที่จะไม่เสพเอง. กาลามสูตรทุก
ข้อมิได้บ่งบอกว่า มิให้เด็ก ๆ ไม่เชื่อใคร ไม่
ฟังใคร แต่ให้ฟังและเชื่อหลังจากที่มองเห็น
ความหมายอันแท้จริง และผลประโยชน์อัน
จะได้รับจากความเชื่อและการปฏิบัติตาม.
ครูสั่งอะไรสอนอะไรเด็กก็มองเห็นเหตุผล
ของคำสั่งหรือคำสอนนั้น ๆ มิได้ต้องการให้
เด็กเชื่อ. สำหรับเด็กก็เล่นเกมด้วยไม้เรียว
เขาก็ไปคิดดูใหม่ได้ เด็ก ๆ จะเข้าใจหัวข้อ
ของกาลามสูตรเพิ่มขึ้น ๆ ตามความเติบโต
แห่งอายุ และจะครบหมดทั้ง ๑๐ ข้อ เมื่อ
เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ได้เอง ถ้าเรา

อบรมเด็ก ๆ ด้วยหลักเกณฑ์อย่างนี้.

โลกสมัยวิทยาศาสตร์อย่างสมัยนี้ ย่อม
ต้อนรับหลักการของกาลามสูตรได้ทั้ง ๑๐ ข้อ
ตามวิถีทางของวิทยาศาสตร์ ด้วยความพอใจ.
มันไม่มีอะไรสักข้อเดียว ที่จะขัดกับหลัก
วิทยาศาสตร์ แม้ข้อที่แปด ที่ว่า ไม่รับเอา
ด้วยการทนต่อการเพ่งพินิจของตน ก็มีได้
ขัดหลักวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์มีการ
พิสูจน์และทดลองเป็นหลักสำคัญ มิใช่เอา
เหตุผลของตนเป็นหลัก. พุทธศาสนาจะ
เป็นที่ถูกใจ และสนองความต้องการของ
นักวิทยาศาสตร์ได้ ก็เพราะหลักเกณฑ์

แห่งกาลามสูตรเหล่านี้.

ผู้ถือหลักกาลามสูตร จะมีความรู้และเหตุผลของตน สำหรับจะเข้าใจความหมายหรือความจริงที่ได้รับฟังเข้ามาใหม่. ตัวอย่างเช่นได้ฟังว่า ความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นอันตรายหรือสิ่งเลวร้าย ก็เข้าใจซึมซาบได้ทันที เพราะรู้จักสิ่งที่เรียกว่าความโลภ ความโกรธความหลงอยู่แล้วว่ามันเป็นอย่างไร เขาก็เชื่อตัวเองแทนที่จะเชื่อผู้พูด. ในกรณีอื่น ๆ ก็มีวิถีทางปฏิบัติอย่างเดียวกันนี้. ถ้ามันเป็นสิ่งที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน ก็จะต้องทำความเข้าใจ หรือรู้จักกันเสียก่อน แล้วจึง

จะพิจารณาว่าจะยอมรับคำสั่งคำสอนคำแนะนำที่^๑ได้รับใหม่. จะไม่ยอมรับ เพราะการเชื่อผู้พูดโดยส่วนเดียว แม้จะต้องรอไปจนตาย. กาลามสูตรสามารถป้องกันความเป็นทาสทางสติปัญญา^๒ของผู้อื่นอย่างสูงสุดเช่นนี้.

ปัญหาเกิดขึ้นว่า มียาแก้โรคออกมาใหม่ โฆษณาอย่างนั้นอย่างนี้ เราจะมอบตัวเป็นเครื่องทดลองยา โดยเชื่อคำโฆษณาดีหรือว่าเราจะมีเหตุผลที่เพียงพอ ว่าน่าลองเสียก่อนแล้วจึงลองดูนิดหน่อย เห็นผลโดยแท้จริงแล้วจึงจะสมัครใจใช้ยาวนานนั้น เป็น

ที่ฟัง. เราจงปฏิบัติต่อคำพูดหรือคำสอนที่
เกิดขึ้นใหม่ ๆ ในลักษณะเดียวกันกับที่จะ
กระทำต่อหยูกยาที่ออกใหม่ โดยอาศัยหลัก
กาลามสูตรเป็นสรณะ.

กาลามสูตรต้องการให้เรา มีปัญญา
ก่อนที่จะมีศรัทธา. ถ้าจะเอาศรัทธามาก่อน
ก็จะเอาศรัทธาที่คลอດออกมาจากปัญญา
เป็นจุดตั้งต้น, ไม่เอาศรัทธางมง่าย มาเป็น
จุดตั้งต้น เช่นเดียวกับหลักอริยมรรคมีองค์
แปด เอาปัญญาหรือสัมมาทิฐิเป็นจุดตั้ง
ต้นแล้วให้ศรัทธาคลอດออกมาจากปัญญา
หรือสัมมาทิฐินั้น ก็เป็นความปลอดภัย. ไม่

หลับตาเชื่อ พอได้ยินก็เชื่อ หรือถูกบังคับให้เชื่อเพราะความกลัว หรือสินจ้างเป็นต้น.

โลกปัจจุบันมีการโฆษณาชวนเชื่ออย่างรุนแรงท่วมท้นไปหมด จนชาวโลกตกเป็นทาสของการโฆษณา ที่สามารถทำให้คนควักกระเป๋าออกซื้อหาสิ่งที่ไม่ต้องกิน ไม่ต้องมีไม่ต้องใช้ คายคืนไปหมด จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องมอบหมายหลักกถาตามสูตรให้แก่เพื่อนมนุษย์สมัยนี้ การโฆษณาชวนเชื่อเป็นสิ่งร้ายแรงยิ่งกว่าการโฆษณาธรรมดา หรือที่เรียกว่า โปรโตโมสะ เพียงแต่โปรโตโมสะก็ต้องการหลักกถาตามสูตร

เป็นที่พึงเสียแล้ว นับประสาอะไรกับที่จะไม่
ต้องใช้กับการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งเต็มไปด้วย
ด้วยความหลอกลวงโดยเจตนา. ดังนั้นจึง
กล่าวได้ว่า กาลามสูตรมีประโยชน์อันยิ่งใหญ่
แม้ในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ.

ขอให้ท่านทั้งหลายใคร่ครวญ คำนวณ
ทดสอบดูเถิด ว่ามีเสรีภาพที่ไหนในทาง
จิตใจที่ยิ่งไปกว่าเสรีภาพอันจะพึงได้รับจาก
กาลามสูตร. ถ้ามีผู้กล่าวว่า พุทธศาสนา
เป็นศาสนาแห่งเสรีภาพ ใครจะมี
เหตุผลอะไรมาขัดแย้งหรือต่อต้าน. โลกที่
กำลังมีนเมาเสรีภาพ ใ้รู้จัก หรือมีเสรีภาพ

ตามหลักแห่งกาลามสูตรนี้ กัณหหรือเปล่า.
เหตุที่ทำให้ไม่มีนั้น เนื่องมาจากการหลับหู
หลับตาไม่รู้ไม่ชี้ต่อพระบาลีกาลามสูตรกัณห
หรือเปล่า. แลมายังตู่กาลามสูตรว่าสอนไม่
ให้เชื่ออะไร หรือรับฟังอะไร, และมากไปถึง
ว่า พระองค์ตรัสเรื่องนี้สำหรับประชาชนชาว
กาลามสมัยนั้นและที่นั่นเท่านั้นไปเสียอีก
ทำไมไม่สังเกตให้เห็นว่า คนสมัยนี้ตกเป็น
ทาสทางสติปัญญา สูญเสียเสรีภาพยิ่งไปกว่า
ชนชาวกาลามไปเสียอีก. เพื่อนมนุษย์ผู้
บูชาเสรีภาพทั้งหลายเอ๋ย ขอจงได้พิจารณา
เนื้อความและความมุ่งหมายแห่งกาลามสูตร

หรือพระพุทธประสงค์ในการตรัสสูตรนี้ กันให้ดี ๆ เกิด ความเป็นพุทธบริษัทของท่านก็จะอ้วนจึ้น ๆ แทนที่จะผอมลง ๆ และอย่าพากันงมงายด้วยความเกลียดกลัวกาลามสูตรไปนักเลย. คำว่า “ไท” มีความหมายแห่งเสรีภาพ แล้วท่านจะเอาเสรีภาพอย่างไร้ไหนมาให้แก่ความเป็นไทของพวกเรา หรือเรา จะมีความเป็นไทในแบบไหนกันอีก ซึ่งเหมาะสมแก่ความเป็นไทแบบพุทธบริษัทสาวกของพระพุทธองค์.

ทีนี้จะขอมองออกไปในวงกว้าง ถึงประโยชน์และอนิสงส์ของกาลามสูตร ซึ่งมีอยู่อย่างช่อนเร้น. ข้อนี้ ได้แก่การที่กาลาม-

สูตรจะช่วยให้เราไม่มีการพูดอย่างขวานผ่าซาก แล้วก็เอามาปะทะกันได้เถียงกันอย่างเอาเป็นเอาตาย. ตัวอย่างเช่น จะให้ถือกันเป็นหลักเด็ดขาด ว่าในครอบครัวหนึ่งใครจะเป็นช่างทำหน้าหรือช่างทำหลัง ให้เด็ดขาดลงไปโดยส่วนเดียว. ข้อนี้เป็นความโง่ เพราะมันแล้วแต่เหตุผลทางอิทัปปัจจยตา ว่าครอบครัวไหนใครควรเป็นช่างทำหน้าใครควรเป็นช่างทำหลัง. โดยหลักกาลามสูตรหรืออิทัปปัจจยตา มันก็พูดได้แต่เพียงว่าในครอบครัวไหน ใครควรจะเป็นอะไร. อย่าพูดขวานผ่าซากให้ผิดหลักธรรมชาติเลย.

ในกรณีแห่งการทำแท้งเถียงกัน

หน้าดำหน้าแดงว่าควรหรือไม่ควร โดยไม่พิจารณาเสียเลยว่า ในกรณีไหนมันควร หรือ ในกรณีไหนมันไม่ควร. ต่อเมื่อถือเอาตามหลักแห่งเหตุผลตามวิถีทางของพุทธบริษัท มันก็จะบอกได้เองว่า กรณีไหนควร กรณีไหนไม่ควร, หยุดยื่นยันกันอย่างขวานผ่าซากกันเสียเถิด.

ในกรณีกินเนื้อกินผัก ก็มัวแต่เถียงกันให้เด็ดขาดลงไปอย่างใดอย่างหนึ่ง. นั่นมันเป็นเรื่องของคนยึดมันถือมันให้เป็นเนื้อเป็นผักขึ้นมา. พุทธบริษัทไม่มีเนื้อไม่มีผัก มีแต่การเป็นธาตุตามธรรมชาติ ผู้กินก็ดี สิ่งที่ถูกกินก็ดี ล้วนแต่สักว่าธาตุตามธรรมชาติ.

กรณีไหนควรกิน กรณีไหนไม่ควรกิน ก็ถือเอาโดยหลักแห่งเหตุผลตามกาลามสูตรเถิด. ด้วยเหตุนี้เอง พระพุทธองค์จึงไม่ตรัสโดยส่วนเดียวว่ากินเนื้อหรือกินผัก, อย่ากินเนื้อหรืออย่ากินผัก โดยการพูดผ่าซาก ซึ่งมีใช้วิธีของพุทธบริษัท.

การหลับตาพูดว่า **ประชาธิปไตยมีความดีโดยส่วนเดียว** โดยไม่พิจารณาว่าประชาธิปไตยของประชาชนที่เห็นแก่ตัวมันเลวร้ายยิ่งกว่าเผด็จการของผู้ที่ไม่เห็นแก่ตัว โดยเห็นแก่ธรรมะหรือความถูกต้อง. ประชาธิปไตยของผู้เห็นแก่ตัวก็มีเสรีภาพในการใช้ความเห็นแก่ตัว อย่างน่าหวาดเสียว

ปัญหาจึงมีไม่สิ้นสุดในหมู่ประชาชนผู้มี
ประชาธิปไตยของความเห็นแก่ตัว. เลิกพูด
ว่าประชาธิปไตยดีโดยส่วนเดียว หรือ
เผด็จการดีโดยส่วนเดียว แต่ให้ถือเป็นหลัก
ว่า เมื่อประกอบอยู่ด้วยธรรมแล้ว ก็ดีทั้ง
สองอย่าง แล้วเลือกเอาเองว่า จะเอาอย่าง
ไหนตามเหตุผลที่มันมีอยู่เฉพาะหน้า.

การพูดว่า นายกรัฐมนตรีต้องมา
จากผู้แทน ไม่ควรมาจากคนนอกที่เลือก
เข้ามา โดยส่วนเดียวนั้น มันก็เป็นเรื่องหลับ
หูหลับตาพูด. ที่แท้มันต้องดูว่า สถานการณ์
มันควรเป็นอย่างไร มันมีเหตุผลอย่างไร แล้ว
ปฏิบัติไปให้ถูกต้องตามกฎหมายของอิทัปปัจจยตา

นั้นแหละจะมีความเป็นพุทธบริษัท สมกับที่
 พุทธศาสนาเป็นประชาธิปไตยชนิธรรมิก-
 สังคมนิยม. การเลือกผู้แทนก็ดี การตั้ง
 รัฐบาลก็ดี ระบบการเมืองก็ดี การพัฒนาก็ดี
 ต้องกระทำไปโดยใช้หลักกาลามสูตร. ขอ
 ให้พิจารณาคุุทีละข้อ ๆ ก็จะได้พบความจริงข้อ
 นี้ คือการอาศัยหลักกาลามสูตร.

โลกแห่งยุคปัจจุบันนี้ ยิ่งต้องการ
 กาลามสูตรเป็นหลักปฏิบัติ. โลกกำลัง
 หมุนเร็วด้วยกิเลสของมนุษย์ และแคบลง ๆ
 เพราะความก้าวหน้าของระบบคมนาคม และ
 การสื่อสาร, กำลังจะวินาศ เพราะการขาด
 สติสัมปชัญญะ และสติปัญญาที่เหมาะสม.

โลกกำลังบูชาวัตถุ และกามารมณ์ และความฟุ้งเฟ้อตามอำนาจของกิเลส เพราะขาดหลักการตามทางของกาลามสูตร ไม่รู้จักเลือกสิ่งที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ของกาลามสูตร มันจึงเต็มไปด้วยความไม่เหมาะสม ที่จะมีสันติภาพ แต่เพิ่มอาชญากรรมและสิ่งเลวร้ายอื่น ๆ ยิ่งขึ้นทุกที. ขอให้เรากำจัดปัญหาเหล่านี้ และความเลวร้ายต่างๆ ออกไป ด้วยการอาศัยกาลามสูตรเป็นหลักเถิด.

ในที่สุด ก็มาถึงปัญหาเรื่องชื่อของสูตร ๆ นี้. ถ้าถือเอาตามชื่อของประชาชนผู้รับฟัง พระพุทธโอราทข้อนี้ ก็ต้องใช้ชื่อว่ากาลาม-

สูตร. แต่ถ้าเอาตามสถานที่ที่ตรัสพุทธโอวาทนี้ ก็ต้องเรียกชื่อว่า เกสปุตตสูตร. จะใช้ชื่อ ไหนมันก็ยังเป็นเรื่องเดียวกันอยู่นั่นเอง. ใน สมัยที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จัดการเผยแผ่พระไตรปิฎก ด้วยหนังสือชุดที่เรียกว่า ธรรมสมบัติ สมัย นั้นนิยมใช้ชื่อกันว่า กาลามสูตร เป็นที่รู้จัก กันดี ดังนั้นจึงขอตะโกนว่า กาลามสูตร ช่วยด้วย !

สรุปความว่า กาลามสูตรไม่ได้ห้ามไม่ให้เชื่อสิ่งใดๆ โดยประการทั้งปวง หากแต่ให้เชื่อด้วยความเป็นไททางสติปัญญา. ไม่ได้ห้ามไม่ให้รับฟังสิ่งใดๆ โดยประการ

ทั้งปวง หากแต่ให้รับฟังด้วยความไม่เป็น
 ทาสทางสติปัญญาเท่านั้น, แลผมยังช่วย
 ให้สามารถไต่ร่องเลือกเฟ้นอย่างละเอียด
 สุขุม สามารถหาพบเศษทองในกองขยะ
 ขนาดใหญ่เท่าภูเขาเลากาทีเดียว. ดังนั้น มา
 ถอดกาลามสูตร, มาสังสติด้อยู่ในหัวใจ
 ของพุทธบริษัทไทยในยุคปัจจุบัน จงทุกคน
 ถอด.

กาลามสูตร ช่วยด้วย !

โมกขพลาราม ไชยา

๖ พฤษภาคม ๒๕๓๑

ธรรมะใกล้มือ

- สมัครรับ SMS ข้อธรรมฟรี เฉพาะเครือข่าย AIS
กด *455233300 แล้วกดโทรออก
- ธรรมะ “Twitter” ที่ www.twitter.com/buddhadasa
- ธรรมะดีดี (D³) รับ “ข้อธรรม” และ “เสียงธรรม”
www.facebook.com/buddhadasaarchives
www.facebook.com/book.bia
www.dhamma4u.com
www.bia.or.th
www.life-brary.com
- แอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน ทั้ง iOS และ Android
 - BIA Dhamma eTravel : เที่ยวทั่วไทยให้ถึงธรรม
เปิดพื้นที่ธรรมในหัวใจสำหรับผู้ปฏิบัติธรรมมือใหม่
 - BIA Meditation : สงบจิต พินิจ ภาวนา
สัมผัสสมาธิกับการดับเสียงธรรมชาติ

ธรรมะในสวน ตักบาตรเดือนเกิด

- ทุกวันอาทิตย์แรกของเดือน ที่สวนโมกข์กรุงเทพ
- บูชาพระรัตนตรัย รับศีล และฟังธรรม ตักบาตรแบบครั้ง
พุทธกาล แล้วร่วมกรวดน้ำแผ่เมตตา ร่วมกินข้าวกันบาตร
- เจริญสติภาวนา และกิจกรรมมหรสพเพื่อปัญญา

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

เป็นที่รวบรวม ดูแล รักษาและจัดระบบบริการการศึกษา ค้นคว้า เอกสารต้นฉบับและสื่อการศึกษาการเผยแพร่ต่างๆของท่านพุทธทาส ตลอดจนการให้บริการ ร่วมมือสนับสนุนการศึกษา ค้นคว้าวิจัย พัฒนาเผยแพร่และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านศาสนธรรม การจัดกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างสติปัญญาและจิตใจ ให้เจริญเติบโตจนกล้าแข็งในความ ถูกต้องและดีงามอย่างริ้นรมย์ จนสามารถเป็นผู้ที่อยู่เย็นและเป็น ประโยชน์ยิ่งขึ้น